

9. januar 2007
Andr

Pkt. 173

**DUT notat
vedr.**

Forslag til dagtilbudslov (lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge)

Forslaget til dagtilbudslov vurderes at medføre merudgifter på helårsbasis på 124,4 mio. kr. i 2008 og følgende år. Da forslaget forventes at træde i kraft 1. august 2007 forventes lovændringen at medføre merudgifter på 58,0 mio. kr. i 2007. Bloktilskuddet reguleres tilsvarende.

Nedenfor er der i afsnit 1 gennemgået de enkelte ændringer med lovforslaget og en indledende vurdering af eventuelle økonomiske konsekvenser i tilknytning til ændringen. I afsnit 2 er der gennemgået beregningerne af de økonomiske konsekvenser i tilknytning til ændringerne. Ændringerne med tilknyttet økonomi er gengivet i oversigten.

Oversigt over økonomiske konsekvenser af forslag til dagtilbudslov. Mio. kr., 2007 pl

2.1	Krav om offentliggørelse	6,3
2.2	Øget pædagogisk indsats	40,0
2.3	Sprogvurdering og -opfølgning	49,9
2.4	Øget fleksibilitet	
	Friplads i fuldt finansierede madordninger	10,0
	Tilskud til privat pasning til børn under ½ år	8,2
	Kombination af dagtilbud og tilskud til privat pasning	10,0
I alt		124,4

Det bemærkes, at lovforslaget i høringsudgaven er forudsat at træde i kraft 1. juni 2007. Det forventes pt at forslaget træder i kraft 1. august 2007. Ændringen vedrørende kravene om offentliggørelse (6,3 mio. kr.), samt vedrørende plan for håndtering og opfølgning på sprogvurderingen (4,3) er uafhængig af tidspunktet for ikrafttræden. Kommunerne kompenseres derfor med den fulde udgift til de to ændringer i 2007, svarende til 10,6 mio. kr. For de resterende dele af lovændringen vil der være en udgift knyttet til 2007 på 5/12 svarende til 47,4 mio. kr. En samlet regulering i 2007 på 58,0 mio. kr.

1. Ændringer med udkast til lovforslaget

1. Overordnet formålsbestemmelse (§ 1)
2. Anvendelsesområde (§ 2)
3. Mål. Rammer og ansvar (§ 3)
4. Støtte til børn og unge i dag- fritids og klubtilbud (§4, stk. 2)
5. Tilsyn (§ 5)
6. Formålsbestemmelse for dagtilbud (børn indtil skolestart) (§ 7)
7. Pædagogiske læreplaner (§§ 8-10)
8. Sprogvurdering og sprogstimulering (§ 11)
9. Børnemiljøvurdering (§§ 12-13 og 46-47)
10. Forældrebestyrelsens beføjelser (§§ 14-16 og 48-50)
11. Fripladstilskud (§§ 17 og 51)
12. Central evaluerings- og rådgivningsfunktion (§ 18)
13. Etablering af dagtilbud og ophævelse af muligheden for at etablere puljeordninger (§§ 19-22 og 99)
14. Pasningsgaranti (§§ 23 og 24)
15. Fastsættelse af retningslinjer for optagelse (§§ 26-27 og 53-54)
16. Fastsættelse og offentliggørelse af forældres opsigelsesfrister (§§ 29 og 56)
17. Klageadgang i forhold til beregning af søskendetilskud og fripladstilskud (§§ 43, 63, 74, 83 og 95)
18. Formålsbestemmelse for fritidshjem til børn i skolealderen (§ 45)
19. Etablering af fritidshjem og ophævelse af muligheden for at etablere puljeordninger (§§ 52, 60 og 99)
20. Formålsbestemmelse for klubtilbud til børn og unge (§ 65)
21. Etablering af klubtilbud og ophævelse af muligheden for at etablere puljeordninger (§§ 66 og 90)
22. Tilskud til klubber (§§ 70-75)
23. Udvidelse af aldersgrænsen for tilskud til privat pasning (§ 78)
24. Kombination af dagtilbud og tilskud til privat pasning (§ 78)
25. Begrænsningen på 3 tilskud til privat pasning bortfalder
26. Offentliggørelse af retningslinjer for optagelse i dagtilbud (§ 79 og 88)
27. Udbetaling af tilskud til privat pasning (§ 80)
28. Tilskud til privat pasning samtidig med barselsdagpenge og orlovsydelse (§ 83)
29. Forsøg (§ 97)

Ad. 1. Overordnet formålsbestemmelse (§ 1)

Med den overordnede formålsbestemmelse:

- skal dag-, fritids- og klubtilbud fremme børns og unges trivsel, udvikling og læring,
- familien skal sikres fleksible valgmuligheder omkring forskellige typer og tilskud,
- negativ social arv skal forebygges, ved at kommunens pædagogiske tilbud er en integreret del af de samlede generelle tilbud og er en del af den forebyggende og støttende indsats overfor børn og unge med behov for støtte og en særlig indsats, samt
- at loven understøtter, at der skabes sammenhæng og kontinuitet mellem tilbuddene og gøre overgange mellem tilbuddene alderssvarende udfordrende.

Med formålsbestemmelsen videreføres de eksisterende elementer af formålsbestemmelsen, hvor tilbuddene skal fremme børns og unges udvikling og trivsel.

Der skal sikres fleksible valgmuligheder. Mulighederne for valg er løbende blevet udbygget siden serviceloven blev indført i 1998, og udbygges yderligere med lovforslaget. De udvidede valgmuligheder følger af de enkelte bestemmelser af lovforslaget, jf. nedenfor under punkt x omkring udvidelser.

Kommunens pædagogiske tilbud er uændret en del af den forebyggende og støttende indsats, og en del af den sammenhængende indsats (jf. gældende lovs § 21, i 2006 § 8), idet det er understreget, at formålet er at forebygge negativ social arv.

Formålsbestemmelsen vedrørende sammenhæng og kontinuitet mellem tilbuddene er nye, jf. nedenfor omkring udvidelser, men skal dog også ses i sammenhæng med kommunen nuværende forpligtelse med at formulere en sammenhængende børnepolitik.

Ad. 2. Anvendelsesområde (§ 2)

I § 2, stk. 2 er ”personer” erstattet med ”forældre”. Der er ikke indholdsmæssigt sigtet ændringer med dette.

Det er uændret forældre (personer) med lovligt ophold i landet, der har adgang til ydelser efter loven. Naturalydelser, herunder de tilskud, der erstatter naturalydelser, kan ikke anvendes i et andet land, hvis EU-borgere er beskæftiget i Danmark, men har bopæl i et andet land.

Med forslaget kan forældre alene råde over en plads pr. barn, hvor det efter de nuværende bestemmelser i nogle kommuner kan være praksis, at et barn har mulighed for plads i to kommuner med deltid i hver kommune, hvis forældrene lever adskilt. Da der ikke med bestemmelsen er indskrænkning i forhold til, at forældrene efter behov råder maksimalt over en fuldtidsplads til barnet, vurderes, at bestemmelsen ikke giver anledning til mindredrigter.

Ad. 3. Mål. Rammer og ansvar (§ 3)

Kommunen har ansvaret for de pædagogiske tilbud i kommunen. Kommunen skal fastsætte og offentliggøre kommunens mål og rammer for henholdsvis dag-, fritids- og klubtilbud.

Kommunen skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for, hvor de pædagogiske tilbud skal medvirke til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik efter servicelovens § 19, stk. 2, herunder hvordan tilbuddene skal medvirke til at skabe indbyrdes sammenhæng med tilbuddene efter denne lov og efter andre love, hvordan tilbuddene skal medvirke til at yde støtte til de børn og unge under 18 år, der har behov herfor.

Kommunen skal offentliggøre en oversigt over dag-, fritids- og klubtilbud samt tilskud til privat pasning og pasning af egne børn.

Offentliggørelsen af oversigten over kommunens tilbud og tilskud vurderes at være praksis i alle kommuner. I det omfang enkelte kommuner ikke allerede offentliggør oversigter over kommunens tilbud og tilskud vurderes forpligtelsen at medføre en besparelse, da offentliggørelsen vurderes at give anledning til færre telefoniske og personlige henvendelser med forespørgsler fra borgere, der har brug for oplysningerne.

Efter § 20 (i 2006 § 7) i gældende lov har kommunen det overordnede ansvar for tilbuddene. Efter §21 (i 2006 § 8, stk. 1) i gældende lov skal kommunen fastsætte mål og rammer for tilbuddenes arbejde som en integreret del af kommunens samlede generelle tilbud

til børn og som en del af den forebyggende og støttende indsats over for børn, herunder børn med nedsat psykisk og fysisk funktionsevne. For klubber fremgår de tilsvarende bestemmelser af § 33 (i 2006 § 19).

Nyt er kravene om offentliggørelse af de fastsatte mål og rammer. Jf. også afsnit 2.1 nedenfor.

Ad. 4. Støtte til børn og unge i dag- fritids og klubtilbud (§ 4, stk. 2)

Det nævnes i § 4, stk. 2, at børn og unge med behov for støtte i de pædagogiske tilbud, skal have den støtte, der er behov for. Med dagtilbudsloven skelnes mellem 3 former for støtte, *understøtte* udvikling, *støtte* for at kunne udvikle sig og trives, og *særlig støtte* der tilbydes efter servicelovens regler.

Med formuleringen er den gældende lovs § 1 sammenholdt med § 19 (i 2006 §§ 1 og 4) løftet over i dagtilbudsloven og dermed uændret.

Ad. 5. Tilsyn (§ 5)

Det fremgår direkte af dagtilbudsloven, at kommunen skal føre tilsyn. Det er uændret i forhold til gældende bestemmelser, men fremgår i gældende lov nu af retssikkerhedslovens § 16. Jf. også vejledningen om dagtilbud, kapitel 7, hvorefter kommunen har pligt til at føre tilsyn med alle tilbud, hvor der gives tilskud, dels om tilbuddene er egnede, dels om opgaven løses med det indhold og den kvalitet, som kommunen har fastsat.

Med lovforslaget skal kommunen fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet, jf. § 5, stk. 2. Bestemmelsen er ny. Jf. også de økonomiske vurderinger i afsnit 2.1.

Ad. 6. Formålsbestemmelse for dagtilbud (børn indtil skolestart) (§ 7)

Med dagtilbudsloven løftes børnemiljøloven ind i dagtilbudsloven. Formålsbestemmelsen er opdateret i forhold til dette og forkortet, da der med dagtilbudsloven skelnes mellem tre typer tilbud: dagtilbud, fritidshjem og klubber, hvor dagtilbud med gældende lov omfatter både tilbud for børn indtil skolestart og tilbud til de yngste skolesøgende børn (fritidshjem). Bestemmelsen er i øvrigt uændret.

Ad. 7. Pædagogiske læreplaner (§§ 8-10)

Med dagtilbudsloven løftes bekendtgørelsen om de pædagogiske læreplaner ind i loven og sammenskrives med gældende lovtæst. Med lovforslaget skal der opstilles mål for hvert af de 6 temaer. Der skal med gældende regler laves mål for alle temaer, men der kan laves mål, der omfatter et eller flere af de 6 temaer.

Herudover ændres bestemmelserne omkring evaluering og godkendelse. Efter de gældende regler skal forældrebestyrelsen godkende og evaluere de pædagogiske læreplaner. Med forslaget skal forældrebestyrelsen inddrages undervejs, men det vil fremover udelukkende være kommunalbestyrelsen, der godkender den pædagogiske læreplan, og lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at planen evalueres. Evalueringerne skal forelægges kommunalbestyrelsen, der er forpligtet til at reagere, hvis evaluering og resultater ikke er tilfredsstillende. Kommunalbestyrelsen kan få forelagt evalueringerne i en samlet sag forberedt af forvaltningen.

Jf. også afsnit 2.2 nedenfor.

Ad. 8. Sprogvurdering og sprogstimulering (§ 11)

Med forslaget indføres kommunal pligt til at tilbyde en sprogvurdering for alle 3 årige i kommunen, samt opfølgende indsats, hvor der er behov. Kommunen skal udarbejde og offentliggøre en plan for mål og rammer for sprogvurderingen og for den opfølgende indsats. Kommunen skal i den forbindelse beskrive sammenhængen til pædagogiske læreplaner, hvor der også er krav om at arbejde med sprog og løbende evaluering og opfølgning, sammenhængen til både sprogvurderinger af to-sprogede børn og den socialpædagogiske bistand efter folkeskoleloven, herunder hvordan vurderinger af og opfølgning i forhold til de børn, der modtager bistand efter folkeskoleloven, håndteres. Sammenhængen til skolen og det arbejde, der foregår i indskolingens vedrørende sprogstimulering og modtagelse af børn med behov for en ekstra indsats, skal beskrives, og endelig skal planen redegøre for forældrenes inddragelse.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med de nuværende forpligtelser efter folkeskolelovens § 4a til at gennemføre sprogvurdering og opfølgning af alle to-sprogede børn, og folkeskolelovens § 4 om at iværksætte specialpædagogisk bistand for småbørn, der har behov. Bestemmelsen om vurdering og opfølgning tilføjer således ikke nyt i forhold til to-sprogede og i forhold til børn med særligt behov.

Der er generelt metodefrihed til at gennemføre vurdering og opfølgning. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender udvikler materialer til brug for sprogvurderingen, der kan anvendes, men der er mulighed for, at kommuner, der fx allerede har udviklet og gennemprøvet et materiale, kan fortsætte med at benytte dette. Sigtet med det centralt udviklede materiale og tilknyttet vejledning er, at kommuner, der ikke allerede er i gang, ikke skal anvende ressourcer på at udvikle nyt.

Der er ved udbud af udvikling af materialet forudsat, at materialet skal kunne anvendes af personale i dagtilbud med en pædagogisk uddannelse, men ikke forudsat yderligere efteruddannelse for at kunne gennemføre vurdering og opfølgning. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender udvikler imidlertid kurser for personale i dagtilbud, der er særlig målrettet sprogvurdering og opfølgning, ligesom der med udmøntningen af kommunepuljen på 200 mio. kr. til bedre kvalitet i dagtilbud er forudsat, at personalet i dagtilbud kan deltage i disse kurser uden at belaste det nuværende kommunale kursusbudget.

Jf. også afsnit 2.3 nedenfor.

Ad. 9. Børnemiljøvurdering (§§12-13 og 46-47)

Lov om børnemiljøvurdering er indarbejdet i dagtilbudsloven, men indebærer ikke indholdsmæssige ændringer i øvrigt.

Ad. 10. Forældrebestyrelsens beføjelser (§§ 14-16 og 48-50)

Efter de gældende regler har forældrebestyrelsen indstillingsret ved ansættelse af leder og personale, men ikke ret til deltagelse ved ansættelse af lederen. Daglejens forældrebestyrelse har i dag ingen indstillingsret. Med lovforslaget ændres dette til, at forældrebestyrelsen har indstillingsret ved og deltager i ansættelsen i lederen (§15), og at den ikke har ret til indstilling ved ansættelse af personale i øvrigt. Ændringen kan give anledning til mindreudgifter. Mindreudgiften er ikke indregnet i lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Ad. 11. Fripladstilskud (§§ 17 og 51)

Med forslaget får kommunen mulighed for at indføre fripladstilskud til madordninger etableret efter § 17 og § 51. Kommuner, der indfører fripladstilskud til de fuldt forældrefinansierede madordninger kan selv tilrettelægge organisering og administration af ordningerne, ligesom kommunen i øvrigt frivilligt indfører fuldt forældrefinansierede madordninger, herunder selv fastsætter maksimumsbeløb for de samlede udgifter ved madordningerne i dagtilbuddene. Alle tilbud, der har mulighed for fuldt forældrefinansierede ordninger skal dog være omfattet af muligheden for fripladstilskud, og tilskuddene skal gives efter ens regler. Muligheden indføres efter ønske fra kommuner, idet Ministeriet for Familie- Forbrugeranliggender har givet dispensation efter de gældende regler og har givet mulighed for tilskud efter forsøgsbestemmelsen.

Muligheden er frivillig for kommunen, og giver dermed ikke isoleret anledning til kompensation efter DUT-princippet. Jf. dog afsnit 2.4 nedenfor.

De lovfastsatte rammer for madordningerne er i øvrigt uændrede. Herunder kan kommunerne fortsat ikke finansiere dele af fuldt forældrefinansierede madordninger via det almindelige budget for dagtilbuddets drift, idet forældre, der har valgt ikke at deltage i madordningerne, ikke skal finansiere disse via den almindelige takst.

Ad. 12. Central evaluerings- og rådgivningsfunktion (§18)

Der foreslås etableret en central evaluerings- og rådgivningsfunktion på dagtilbudsområdet. Med bestemmelsen får dagtilbuddene mulighed for at hente støtte fra den centrale evaluerings- og rådgivningsfunktion via funktionens hjemmeside, årsrapporter, evalueringsværktøjer og idékataloger. Herudover hjemles adgang til, at funktionen kan indhente relevante oplysninger fra kommuner og dagtilbud, der skønnes af betydning for funktionens opgavevaretagelse.

Jf. også afsnit 2.2 nedenfor.

Ad. 13. Etablering af dagtilbud og ophævelse af muligheden for at etablere puljeordninger (§§ 19-22 og 99)

Med lovforslaget ophæves muligheden for at etablere nye puljeordninger. De eksisterende puljeordninger fortsætter efter de eksisterende aftaler, hvor de er indgået (jf. § 99).

Etablering af private pasningsordninger omfattet af formålsbestemmelsen er herefter privatinstitutioner og som noget nyt privat dagpleje. Privatinstitutioner fortsætter uændret efter gældende regler, mens der for privat dagpleje skal oprettes en aftale med kommunen (svarende til de nuværende regler for puljeordninger). Ændringerne har ingen økonomiske konsekvenser.

Med lovforslaget er den nuværende aldersbegrænsning på pasning af egne børn i dagpleje ændret, så børnene ikke nødvendigvis skal være under 3 år, men skal være i samme aldersgruppe, som de øvrige børn i dagplejen. Ændringen vil ikke give anledning til økonomiske konsekvenser, men alene give kommunerne øget frihed til at tilrettelægge dagtilbudsstrukturen i kommunen.

Ad. 14. Optagelse og pasningsgaranti (§§ 23-25)

Reglerne for optagelse er uændret. I bemærkningerne til lovforslaget er der knyttet et par bemærkninger vedrørende gældende praksis omkring lukkedage, jf. også debat om sam-

me i tilknytning til vedtagelsen af de kommunale budgetter for 2007. Bemærkningerne giver et fælles grundlag for vurdering af debatten omkring lukkedage i institutioner.

Pasningsgarantien afgrænses i lovforslaget uændret fra 26 uger og indtil barnet starter i skole. Den nuværende 4 ugers frist for kommunen til at finde en plads fremgår direkte af loven, så forældre lettere kan orientere sig. Bestemmelsen er uændret i forhold til eksisterende regler.

Med forslaget § 24 udvides sanktionsbestemmelserne, således at der også kan gives tilskud til pasning af egne børn ved brud på pasningsgarantien. Kommunerne er kompenseret for udgifterne ved at etablere pasningsgaranti, og dermed endeligt for de økonomiske konsekvenser i tilknytning til garantien.

Ad. 15. Fastsættelse af retningslinjer for optagelse (§§ 26-27 og 53-54)

Selvejende institutioner og privat dagpleje har fortsat mulighed for selv at forestå optagelse af børn i dagtilbud og i fritidshjem. I givet fald skal de pågældende tilbud som noget nyt samtidig fastsætte og offentliggøre optagelseskriterierne. Ændringen er ikke omfattet af DUT-princippet.

Ad. 16. Fastsættelse og offentliggørelse af forældres udmeldelsesfrister (§§ 29 og 56)

Med lovforslaget kan kommunen fortsat ikke opsige et barn fra et dagtilbud, medmindre der tilbydes et tilsvarende dagtilbud eller et alderssvarende tilbud efter dagtilbudsloven eller anden lovgivning. Herudover præciseres i forslaget, at kommunen skal fastsætte og offentliggøre frister for forældrenes udmeldelse.

Der er med lovforslaget ikke sigtet på ændringer i forhold til de nuværende regler, hvorefter kommunen har mulighed for at flytte børn fra dagtilbud af en type til dagtilbud af en anden i forbindelse med tilrettelæggelse eller ændring af dagtilbudsstrukturen. Kommunen har herudover mulighed for at fastsætte, at dagtilbud er bestemt for en afgrænset aldersgruppe. Når barnet når den øvre aldersgrænse *ophører* pladsen uden varsel, uden at der dermed er tale om opsigelse i lovens forstand.

Udmeldelsesfrister og offentliggørelse af disse følger af den nuværende vejledning.

Bestemmelsen har ingen økonomiske konsekvenser.

Ad. 17. Klageadgang i forhold til beregning af søskendetilskud og fripladstilskud (§§ 43, 63, 74, 83 og 95)

Bestemmelserne i lovforslaget vedrørende søskendetilskud for klubtilbud ændres tilbage til gældende regler inden lovforslaget fremsættes. Der er tale om en fejl i udkastet til lovforslag.

Klageadgangen for søskendetilskud fremgår efter de gældende regler af retsikkerhedsloven, men fremgår med lovforslaget direkte af dagtilbudsloven. Reglerne er i øvrigt uændrede, jf. ovenfor.

Ad. 18. Formålsbestemmelse for fritidshjem til børn i skolealderen (§ 45)

Formålsbestemmelsen er i det store en videreførelse af de eksisterende regler fastsat i serviceloven og i den gældende vejledning om dagtilbud. Der er dog tale om sproglig tilretning bestemt for aldersgruppen. Jf. også vejledningens kapitel 2.

Bestemmelserne i stk. 4 vedrørende henholdsvis en sammenhængende overgang mellem skole og fritidshjem og omkring mulighed for lektielæsning, er nye. Der er forudsat, at tilbuddene/skolerne implementer bestemmelserne inden for de nuværende økonomiske rammer.

Det skal bemærkes, at muligheden for lektielæsning indebærer, at der i tilbuddet skal være rammer for at børnene kan vælge at lave lektier i fritidshjemmet. Der er ikke tale om, at fritidshjemmet overtager forældrenes ansvar omkring lektielæsning, eller om at fritidshjemmet underviser børnene. Det vurderes på denne baggrund, at der ikke er tale om merudgifter.

Ad. 19. Etablering af fritidshjem og ophævelse af muligheden for at etablere puljeordninger (§§ 52, 60 og 99)

Med forslaget ophæves muligheden for at etablere nye puljeordninger. Eksisterende puljeordninger kan fortsætte efter nuværende aftaler. I stedet indføres en ny form – private fritidshjem. I modsætning til de eksisterende regler for puljeordninger, kan private fritidshjem udtage overskud af driften og det private fritidshjem fastsætter selv forældrebetalingens størrelse.

Da det fortsat er op til den enkelte kommune at indgå aftale med fritidshjem, og der ikke ligger krav om at give tilskud til private fritidshjem, vurderes ændringen ikke at give anledning til merudgifter.

Ad. 20. Formålsbestemmelse for klubtilbud til børn og unge (§ 65)

Med formålsbestemmelsen for klubtilbud er der indarbejdet to nye formål, henholdsvis at de større børn og unge får kendskab til kommunens øvrige aktivitets- og fritidstilbud (stk. 3), samt at tilbuddene skal støtte børn og unges mulighed for at opnå kendskab til fremtidige uddannelsesmuligheder og arbejdsmarked (stk. 4).

Bestemmelsen i stk. 3 vurderes ikke at give anledning til merudgifter, idet kommunerne allerede efter gældende regler i vejledningen skal sikre børn og unges kendskab til områdets øvrige fritidsliv.

Bestemmelsen i stk. 4 er forudsat implementeret inden for eksisterende økonomiske rammer i dagtilbuddene og skal ses som understøttende i forhold til bl.a. skolens forpligtelse til at give konkret studievejledning.

Ad. 21. Etablering af klubtilbud og ophævelse af muligheden for at etablere puljeordninger (§§ 66 og 90)

Med forslaget ophæves muligheden for at etablere nye puljeordninger. Eksisterende puljeordninger kan fortsætte efter nuværende aftaler. I stedet indføres en ny form – private klubordninger. Reglerne for private klubordninger svarer til de gældende regler for puljeordninger, og medfører ingen økonomiske konsekvenser.

Ad 22. Tilskud til klubber (§§ 70-75)

Med § 70 stk. 3 fastsættes tilskud/egenbetaling for et år ad gangen, hvor betalingen efter gældende regler kan reguleres løbende. Efter stk. 4 hæves tilskuddet til forplejning i klubber fra de nuværende 0 procent til mindst 50 procent.

Efter § 74 skal der gives søskendetilskud til en plads i klub, det efter gældende regler er kommunens eget valg, om en plads i klubtilbud skal tildeles søskendetilskud.

De nævnte ændringer vil i det endelige lovforslag blive rettet, så de svarer til de nuværende regler for henholdsvis søskendetilskud, betaling for forplejning og regler for fastsættelse af tilskud.

Ad. 23. Udvidelse af aldersgrænsen for tilskud til privat pasning (§ 78)

Med forslagets stk. 3 får kommunerne mulighed for at give tilskud til privat pasning inden barnet bliver 24 uger. Muligheden er frivillig for den enkelte kommune og dermed ikke omfattet af DUT-princippet. Jf. dog afsnit 2.4 nedenfor.

Ad. 24. Kombination af dagtilbud og tilskud til privat pasning (§ 78)

Med forslagets stk. 4 får kommunerne mulighed for at kombinere tilskud til privat pasning med brug af en plads i et dagtilbud. Brugen af de to pasningsformer må ikke overstige en samlet fuldtidsplads. Kombinationsmuligheden skal tildeles på baggrund af en konkret vurdering af pasningsbehov (uddannelse, skiftende arbejdstider o.l.) Muligheden er frivillig for den enkelte kommune og dermed ikke omfattet af DUT-princippet. Jf. dog afsnit 2.4 nedenfor.

Ad. 25. Begrænsningen på 3 tilskud til privat pasning bortfalder

Efter gældende regler kan der maksimalt udbetales tilskud til privat pasning af 3 børn. Begrænsningen er bortfaldet under hensyn til, at familier med flere børn indenfor den aldersgruppe, kommunen har besluttet at yde tilskud til, kan være afskåret fra at anvende en pasningsform, familien ellers ville have valgt. Det vurderes, at i det omfang en fjernelse af den nuværende grænse på 3 børn har betydning i praksis, vil det give anledning til marginale mindredgifter. Ændringen vurderes ikke at give anledning til regulering af bloktilskuddet isoleret.

Ad. 26. Offentliggørelse af retningslinjer for optagelse i dagtilbud (§ 79 og 88)

Kommunen skal efter gældende regler fastsætte retningslinjer for overgang mellem tilskud til privat pasning/pasning af egne børn og brug af plads i et dagtilbud og skal meddele forældrene disse regler.

Med dagtilbudsloven skal kommunen herudover offentliggøre de fastsatte retningslinjer generelt. Kravet om offentliggørelse vurderes ikke at indebære en ændring af praksis, da kommunen alternativt vil have mange henvendelser omkring reglerne for overgang. I det omfang der er tale om en ændring af praksis vurderes bestemmelsen at medføre en mindredgift.

Ad. 27. Udbetaling af tilskud til privat pasning (§ 80)

Med ændringen præciseres, at tilskuddet først kan udbetales, når pasningsforholdene er godkendt.

Ad. 28. Tilskud til privat pasning samtidig med barseldagpenge og orlovsydelse (§ 83)

Bestemmelsen i § 83, stk. 2 er ny (. Muligheden er frivillig for kommunen og giver derfor ikke anledning til merudgifter.

Ad. 29. Forsøg (§ 97)

Med bestemmelsen udvides muligheden for at gennemføre forsøg. Forsøg sker efter de enkelte kommunernes ansøgning, og er dermed ikke omfattet af DUT-princippet.

2. Økonomiske konsekvenser af ændringer

2.1 Krav om offentliggørelse

Krav om offentliggørelse af mål og rammer (pkt. 3 ovenfor) og krav om at fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsyn (pkt. 5 ovenfor) vurderes at medføre merudgifter på 6,3 mio. kr.

Der er forudsat et merarbejde på samlet set en uge pr. kommune. Der er ved beregningen taget udgangspunkt i den gennemsnitlige bruttoløn til en pædagogisk konsulent i 2005 ifølge fld (411.647 kr.), opregnet til 2007 pl. med forudsætning om lønudvikling i primærkommunerne fra 2005 til 2006 på 3,96 procent og fra 2006 til 2007 på 3,27 procent. Det medfører en årlig udgift til løn brutto på 441.943 kr. Et årsværk for pædagogiske konsulenter er beregnet til 1.427 timer. Og der indgår et overhead på 50.000 kr. pr. kommune.

Ved beregningen af den potentielle effektive arbejdstid er der taget udgangspunkt i fraværstatistikken ifølge de fælleskommunale løndata (fld). Herefter er der korrigeret for den statslige refusion af udbetalte syge- og barselsdagpenge og beregnet arbejdsgiverens reelle andel af omkostningen ved fraværet, jf. også Vejledning i beregning af timenorm i DUT sager. Tallene der ligger til grund for opgørelsen af årsnormen (forstået som potentiel tid pr. årsværk til arbejde) er gengivet i bilag 1.

2.2 Øget pædagogisk indsats

Der gives et rammebeløb på 40 mio. kr. til den øgede indsats i kommuner og dagtilbud omkring evaluering af de pædagogiske læreplaner og krav om opfølgning (jf. punkterne 7 og 12 ovenfor).

2.3 Sprogvurdering og sprogstimulering

Obligatorisk sprogvurdering af alle 3 årige, plan for sprogvurdering og opfølgning samt inddragelse af forældre og opfølgning i forhold til enkelte børn (jf. pkt. 8 ovenfor), vurderes at medføre merudgifter på 49,9 mio. kr.

Til *udarbejdelse af planer* for håndtering af sprogvurdering og opfølgning forudsættes kommunernes kompenseret for 3 ugers arbejde, svarende til den kompensation, kommunerne har fået for tilsvarende arbejde tidligere. Dette medfører merudgifter på 4,3 mio. kr.

Der er ved beregningen taget udgangspunkt i den gennemsnitlige bruttoløn til akademikere ansat i kommunerne i 2005 ifølge fld (431.489 kr.), svarende til en årlig udgift til løn brutto på 463.245 kr. i 2007 pl. Et årsværk for akademikere i kommunerne er beregnet til 1.407 timer, jf. bilag 1. Og der indgår et overhead på 20 procent til husleje mv.

Udgifterne til *sprogvurdering og opfølgning* generelt vurderes at medføre samlede årlige udgifter på 18,2 mio. kr., idet det forudsættes, at vurderingen kan gennemføres på ½ time

pr. barn i gennemsnit, samt at forberedelse og opfølgningen også vil tage ½ time pr. barn i gennemsnit.

Antallet af børn er opgjort som antal 3 årige i 2006 fratrukket antallet af indvandrere og efterkommere med udenlandsk statsborgerskab. Indvandrere og efterkommere med dansk statsborgerskab indgår dermed i opgørelsen af antallet af 3 årige, ligesom børn der efter de nuværende regler får foretaget en sprogvurdering indgår. Beregningen vil derfor tendere at overvurdere den faktiske kommunale merudgift, jf. at de nuværende forpligtelser efter folkeskolelovens § 4a til at gennemføre sprogvurdering og opfølgning af alle to-sprogede børn, og folkeskolelovens § 4 om at iværksætte specialpædagogisk bistand for småbørn, der har behov.

Der er anvendt en beregnet gennemsnitlig bruttoløn til pædagogisk uddannet personale i daginstitution, klub og skolefritidsordning ifølge fld i 2005 (312.981 kr.) opregnet til 2007 pl (336.015 kr.). Årsnormen for pædagogisk uddannet personale er beregnet til 1.360, jf. bilag 1. Der er forudsat et overhead på 20 procent.

Herudover er det i lovforslaget indarbejdet, at forældrene skal inddrages i arbejdet med at støtte barnets sproglige udvikling, samt at forældrene får vejledning i at understøtte barnets sproglige udvikling (§11, stk. 3). Inddragelsen er her forudsat gennemsnitlig at have en varighed svarende til en samlet personaletid på ½ time pr. barn, svarende til merudgifter på 9,1 mio. kr. Personalkategori og overhead mv. som ovenfor.

Udgifter til vurdering og opfølgning. Mio. kr. 2007 pl.	
Udarbejde/offentliggøre plan for håndtering, opfølgning mv.	4,3
Sprogvurdering (herunder forberedelse) og opfølgning	18,2
Opfølgning i tilknytning til vurderingen – forældreinddragelse	9,1
Opfølgning for enkelte af børnene	18,2
I alt	49,9

Og endelig er der i skønnet indarbejdet merudgifter på 18,2 mio. kr. til dækning af personaleudgifter til at støtte enkelte børn i en kortere periode. Støtten kan ske i forhold til det enkelte barn, men kan også ske i grupper af børn. Personalkategori og overhead mv. som ovenfor.

Der er ikke sigtet på at kompensere kommunerne for udgifter til den indsats, de efter gældende lovgivning skal yde i forhold til børn med særlige vanskeligheder. Men der er sigtet på den gruppe af børn, der på den ene side ikke omfattes af gruppen med særlige vanskeligheder, og på den anden side heller ikke er helt med alderssvarende, og hvor en mindre, men målrettet indsats kan bringe barnet på et alderssvarende niveau. Der er ikke korrigeret for, at indsatsen overvejende vil indgå som en del af dagtilbuddets almindelige drift, men det forudsættes, at det overvejende er i dagtilbuddene der skal ske et løft i personale ressourcerne med henblik på opfølgningen.

2.4 Øget fleksibilitet

Muligheden for at give fripladstilskud i tilknytning til fuldt forældrefinansierede madordninger (jf. punkt 11 ovenfor) kompenseres med 10 mio. kr.

Udvidelse af aldersgrænsen for tilskud til privat pasning (jf. punkt 23 ovenfor) kompenseres med 8,2 mio. kr. kr.

Muligheden for at kombinere brug af plads i dagtilbud og tilskud til privat pasning (pkt. 24 ovenfor) kompenseres med 10 mio. kr.

Fripladstilskud til madordninger arrangeret af forældrene

Kommunernes indberetninger til Indenrigs- og Sundhedsministeriet om budgetforudsætningerne for 2007 viser, at der er mulighed for mad som del af kerneydelsen, som forældrearrangeret ordning eller en kombination i kommuner, hvor 84 procent af de 0-2 årige er indskrevet og i kommuner, hvor 52 procent af de 3-5 årige er indskrevet. Henholdsvis 16 procent af de 0-2 årige og 48 procent af de 3-5 årige er henvist til at have madpakke med i daginstitutionen.

Antal indskrevne i daginstitutioner i kommuner* fordelt efter kommunens beslutning om mulighed for madordninger i 2007				
	0-2 år	3-5 år	0-2 år	3-5 år
Kun som en del af kerneydelsen	35.552	17.098	64%	10%
Kun med fuld forældrebetaling	4.431	59.880	8%	33%
Kommuner med både og	7.001	15.341	13%	9%
Mulighed for mad, netto	46.984	92.319	84%	52%
Ingen madordning	9.000	86.491	16%	48%
Antal børn i institutioner i aldersgruppen	55.984	178.810	100%	100%

Anm. Antallet af indskrevne er baseret på den senest tilgængelige opgørelse, der er fra oktober 2005. I kommuner, der er delt ved kommunalreformen, er antallet af indskrevne fordelt efter indbyggertal på de nye kommuner.

Kilde: Kommunernes budgetindberetninger til Indenrigs- og Sundhedsministeriet for 2007. Antal børn i institutionerne i kommunerne er fra oktober 2005, Den sociale ressourcetælling, DS.

Kommunerne har for 2007 også oplyst hvor mange institutioner kommunen forventer vil benytte muligheden i kommunen. Der er ikke mange kommuner, der har indberettet oplysningen. Men blandt de kommuner, der har indberettet, vurderes at kommunen forventer, at ca. 12-14 procent af børnene i institutioner i kommunen indfører muligheden for madordning med fuld forældrefinansiering.

Det kommunalt fastsatte loft for udgifterne i madordningen svinger fra 140 kr. til 615 kr. om måneden, gennemsnitligt ligger loftet på knap 420 kr. om måneden for de 0-2 årige og på godt 370 kr. om måneden for de 3-5 årige.

Med dagtilbudsloven skabes hjemmel til, at kommuner, der vælger at give dagtilbud mulighed for at indføre fuldt forældrefinansierede madordninger, kan vælge at indføre fripladstilskud til økonomisk vanskeligt stillede familier, til hel eller delvis dækning af udgifterne i madordninger.

Udgiften afhænger af forudsætningerne om, hvor mange institutioner, der vil etablere en madordning med fuld forældrefinansiering, idet det ikke vil være alle, der anvender muligheden. Herudover vil udgiften afhænge af, hvor mange af børnene i institutionen, der er tilmeldt madordningen. Og endelig vil madordningerne i nogen grad blive tilrettelagt så udgiften er lavere end det af kommunen fastsatte loft.

Der er nedenfor beregnet udgifter ved forskellige scenarier. Dels en udgift til friplads forudsat, at alle børn i institutioner i de kommuner, der nu har givet mulighed for madordning med fuld forældrebetaling, deltager i en ordning, samt at udgiften ved madordningen svarer til det fastsatte loft. Dels en udgift, hvor 15 procent deltager, jf. opgørelsen ifølge kommunernes indberetninger. Og endelig en beregning, hvor 2/3 deltager, og der indføres madordninger, hvor udgiften udgør 2/3 af det af kommunerne fastsatte loft.

Udgift ved forskellige scenarier. Mio. kr.2007 pl

Udgift til	Admi-ni-	I alt
------------	----------	-------

	tilskud	stration	
Maksimal udgift, hvis alle institutioner og alle børn deltager i kommuner med mulighed for madordninger og prisen svarer til det af kommunen fastsatte loft	47,1	6,7	53,8
Udgift svarende til, at 15 procent af institutionerne deltager, alle børn i de pågældende institutioner deltager, og prisen svarer til det af kommunen fastsatte loft	7,9	1,0	8,9
Udgift svarende til, at 2/3 af institutionerne deltager, alle børn i de pågældende institutioner deltager, og prisen svarer til 2/3 af kommunen fastsatte loft	21,0	4,4	25,4

Da kommunen, samtidig med beslutningen om at give forældre i daginstitutionerne mulighed for at arrangere en madordning, fastsætter loftet for udgifterne til madordningerne i institutionerne, samt træffer beslutningen om at give fripladstilskud til ordningen vurderes, at en kompensation på 10 mio. kr. vil være rimelig. Det skal samtidig bemærkes, at muligheden for friplads er på delvis kommunal initiativ, idet kommuner har ansøgt om muligheden for at etablere en fripladsordning som forsøg.

Tilskud til privat pasning til børn under ½ år – efter objektive kriterier om pasningsbehov.

Efter gældende regler kan der ikke udbetales tilskud til privat pasning før barnet fylder ½ år. For selvstændige enlige forsørgere, der ikke økonomisk kan holde en barselsorlov på fuld tid indtil barnet fylder ½ år, eller for enlige forsørgere, der er sygemeldt i tilknytning til fødslen betyder det, at barnet skal anvende dagtilbud i dagtimerne. Er der i stedet mulighed for at ansætte en privat børnepasser, vil barnet kunne blive i hjemmet, ligesom amning mv. har større mulighed for at kunne gennemføres i det første halve år.

Forudsættes at muligheden vil give anledning til en stigning i tilskud på 100 og modregnes ikke for mindredgifter til en plads i dagtilbud, vil ændringen medføre merudgifter på 6,1 mio. kr. i 2007 pl., samt 2,1 mio. kr. til godkendelse og tilsyn. En samlet merudgift på 8,2 mio. kr.

Der er ved beregningen taget udgangspunkt i det gennemsnitlige vægtede tilskud til privat pasning af børn under 1 år på 60.836 kr.

Der er ved beregningen af udgiften til godkendelse og tilsyn forudsat en varighed på 2 dage i gennemsnit pr. børnepasser. Der er med udgangspunkt i ressourcetællingen for 2005 forudsat gennemsnitligt 0,88 børnepassere pr. barn. Der er anvendt en beregnet gennemsnitlig bruttoløn til dagplejeledere ifølge fld i 2005 (350.313 kr.) opregnet til 2007 pl (376.094 kr.). Årnormen for dagplejere er beregnet til 1.389, jf. bilag 1. Der er forudsat et overhead på 20 procent.

Kombination af dagtilbud og tilskud til privat pasning

Efter de gældende regler skal kommunen tilbyde tilskud til privat pasning. Tilskuddet kan udbetales til forældre til pasning af et barn i alderen ½ år og indtil skolestart (børnehaveklasse). Tilskuddet skal som minimum udgøre 75 procent af den laveste driftsudgift excl. udgift til støttepædagog til en plads i et alderssvarende tilbud i kommunen. Kommunen kan fastsætte, at tilskuddet kun udbetales til dele af aldersgruppen.

Muligheden for at kombinere tilskud til privat pasning og brug af et dagtilbud eksisterer ikke efter de gældende regler.

Med den nuværende frivillighed for kommunen til at aldersbegrænse modtagerkredsen for tilskud efter § 26 er det i dagtilbudsloven foreslået, at det også skal være frivilligt for kommunen, om den vil tilbyde muligheden for at kombinere tilskud og dagtilbud, således at der samlet set bliver tale om en fuldtidsplads.

Muligheden er relevant for familier, hvor begge arbejder aften/nat og derfor kan have vanskeligt ved at få dækket behovet for pasning af barnet ved en plads i dagtilbud. Det samme er tilfældet for enlige forsørgere med arbejdstid aften eller nat.

I det omfang de pågældende kommuner har deltidspladser/moduler, der er relevant for de pågældende familier, vil familierne formentlig p.t. benytte deltidspladser og selv finansiere pasning uden for dagtilbuddenes åbningstid. I disse tilfælde vil en mulighed for at kombinere brug af en plads i dagtilbud med tilskud til privat pasning medføre en kommunal merudgift.

For de kommuner, hvor der ikke er adgang til moduler, vil familiernes brug af deltidspladser kombineret med §26 kunne give en marginal kommunal mindreudgift til drift/tilskud. Herfra skal dog trækkes udgifter til godkendelse af og tilsyn med den, der passer barnet.

Da der er tale om modsatrettede fortegn, og der er tale om kommunal frivillighed er der mulighed for ikke at kompensere kommunerne økonomisk for at indføre muligheden. Men for at tydeliggøre regeringens interesse i at øge fleksibiliteten for forældre med skæve arbejdstider foreslås det, at kommunerne kompenseres med 10 mio. kr.

Med en marginal udgift til godkendelse og tilsyn pr. barn, der får tilskud til privat pasning, på 21.227 kr. på årsbasis, vil der blive mulighed for at give et betydeligt antal familier en kombination af dagtilbud og tilskud til privat pasning.

Bilag 1. Fravær pr. ansat samt beregning af potentiel tid til arbejde pr. årsværk.

Ved beregningen af de økonomiske konsekvenser af forslag til dagtilbudslov er de opgørelser for sygefravær og beregning af årsnorm, der er anvendt, gennemgået i dette bilag. Opgørelsen er baseret på metodebeskrivelsen i Vejledning i beregning af timenorm i DUT-sager.

Fravær pr. ansat for pædagogiske konsulenter, 2005			
	I alt	Arbejdsgivers andel	I alt
Egen sygdom	8,71	87%	7,58
Børns sygdom	0,27	100%	0,27
Arbejdsulykke	0,36	87%	0,31
Barsels- og adoptionsorlov	0,00	48%	0,00
Omsorgsdage	0,19	100%	0,19
I alt	9,53		8,35
Kurser, tjenestefri og orlov	0,00	100%	0,00
Alt i alt	9,53		8,35

Årsnorm - potentiel tid pr. årsværk for pædagogiske konsulenter			
	uger/dage	Antal timer	Antal timer i alt
Bruttoårnorm	52,00	37,0	1.924
- søgnehelligdage	-10,28	7,4	-76
- feriedage	-25,00	7,4	-185
- feriefridage	-5,00	7,4	-37
- fravær pga sygdom mv, netto	-8,35	7,4	-62
Årstimenorm efter fradrag for sygdom			1.564
- fravær pga frokost og arbejdsmiljøregler	211,4	-0,65	-137
Potentiel tid til arbejde pr. år			1.427

Fravær pr. ansat for akademikere, 2005			
	I alt	Arbejdsgivers andel	I alt
Egen sygdom	6,41	87%	5,57
Børns sygdom	0,83	100%	0,83
Arbejdsulykke	0,02	87%	0,01
Barsels- og adoptionsorlov	6,84	48%	3,28
Omsorgsdage	0,79	100%	0,79
I alt	14,89		10,49
Kurser, tjenestefri og orlov	0,76	100%	0,76
Alt i alt	15,65		11,26

Årsnorm - potentiel tid pr. årsværk for akademikere			
	uger/dage	Antal timer	Antal timer i alt
Bruttoårnorm	52,00	37,0	1.924
- søgnehelligdage	-10,28	7,4	-76
- feriedage	-25,00	7,4	-185
- feriefridage	-5,00	7,4	-37
- fravær pga sygdom mv, netto	-11,26	7,4	-83
Årstimenorm efter fradrag for sygdom			1.543
- fravær pga frokost og arbejdsmiljøregler	208,5	-0,65	-136
Potentiel tid til arbejde pr. år			1.407

Fravær pr. ansat for Pæd. personale, daginst./klub/skolefr., 2005

	I alt	Arbejdsgivers andel	I alt
Egen sygdom	14,03	87%	12,20
Børns sygdom	0,73	100%	0,73
Arbejdsulykke	0,23	87%	0,20
Barsels- og adoptionsorlov	8,86	48%	4,25
Omsorgsdage	0,52	100%	0,52
I alt	24,38		17,91
Kurser, tjenestefri og orlov	0,32	100%	0,32
Alt i alt	24,70		18,23

Årsnorm - potentiel tid pr. årsværk pæd. personale, daginst./klub/skolefr

	uger/dage	Antal timer	Antal timer i alt
Bruttoårsnorm	52,00	37,0	1.924
- søgnehelligdage	-10,28	7,4	-76
- feriedage	-25,00	7,4	-185
- feriefridage	-5,00	7,4	-37
- fravær pga sygdom mv, netto	-18,23	7,4	-135
Årstimenorm efter fradrag for sygdom			1.491
- fravær pga frokost og arbejdsmiljøregler	201,5	-0,65	-131
Potentiel tid til arbejde pr. år			1.360

Fravær pr. ansat for dagplejere, 2005

	I alt	Arbejdsgivers andel	I alt
Egen sygdom	13,23	87%	11,51
Børns sygdom	0,31	100%	0,31
Arbejdsulykke	0,23	87%	0,20
Barsels- og adoptionsorlov	2,84	48%	1,36
Omsorgsdage	0,44	100%	0,44
I alt	17,05		13,82
Kurser, tjenestefri og orlov	0,16	100%	0,16
Alt i alt	17,20		13,98

Årsnorm - potentiel tid pr. årsværk for dagplejere

	uger/dage	Antal timer	Antal timer i alt
Bruttoårsnorm	52,00	37,0	1.924
- søgnehelligdage	-10,28	7,4	-76
- feriedage	-25,00	7,4	-185
- feriefridage	-5,00	7,4	-37
- fravær pga sygdom mv, netto	-13,98	7,4	-103
Årstimenorm efter fradrag for sygdom			1.523
- fravær pga frokost og arbejdsmiljøregler	205,7	-0,65	-134
Potentiel tid til arbejde pr. år			1.389